МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Хімічний факультет
Кафедра аналітичної хімії

Затверджено
На засіданні кафедри аналітичної хімії
хімічного факультету Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол №___ від _____)

Завідувач кафедри, доц. _____ Л.О. Дубенська

Силабус з навчальної дисципліни
«Фізичні методи дослідження»,
що викладається в межах ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів із спеціальності
102 Хімія

Львів 2021 р.

Назва дисципліни	Фізичні методи дослідження
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Кирила і Мефодія 6
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Хімічний факультет, кафедра аналітичної хімії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Природничі науки, 102 Хімія
Викладачі дисципліни	Пацай Ігор Орестович, кандидат хімічних наук, доцент кафедри аналітичної хімії
Контактна інформація викладачів	ihor.patsay@lnu.edu.ua, https://chem.lnu.edu.ua/employee/patsaj-ihor-orestovych, Хімічний факультет, кафедра аналітичної хімії, каб. 206 тел. +38022394047
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	кожного понеділка, 15:00-16:00 год. (хімічний факультет, каб. № 206)
Сторінка курсу	http://chem.lnu.edu.ua/course/fizychni-metody-doslidzhennya
Інформація про дисципліну	Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні фізичні методи, які використовують для дослідження будови хімічних речовин та їхніх реакцій: спектральні методи (мікрохвильова обертальна спектроскопія, інфрачервона та раманівська спектроскопія, електронна спектроскопія), методи магнітного резонансу та мас-спектрометрія. Значну увагу приділено вивченню аспектів точкової симетрії молекул та опису їхньої будови в термінах точкових груп симетрії. Розглянуто математичний апарат аналізу за симетрією нормальних коливань молекул.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна є нормативною зі спеціальності 102 Хімія для освітнього рівня Бакалавр хімії, яка викладається у VIсеместрі в обсязі 5 кредитів (150 год за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	**Метою** викладання навчальної дисципліни є засвоєння студентами основних теоретичних положень методів ЯМР, ІЧ, електронної, ЕПР і мас-спектроскопії, одержання практичних навичок з інтерпретації відповідних спектрів і їх використання для встановлення складу і будови хімічних сполук. **Цілі** вивчення дисципліни – розглянути та засвоїти основні принципи ЯМР, ІЧ, електронної, ЕПР і мас-спектроскопії; хімічні об'єкти, які можуть бути досліджені цими методами
Література для вивчення дисципліни	**Основна**: 1. Драго Р. Физические методы в химии. Т.1, Т.2. –М.: Мир, 1981. –422 с. 2. Драго Р. Физические методы в химии. Т.2. –М.: Мир, 1981. –456 с. 3. Вилков Л.В., Пентин Ю.А. Физические методы исследования в химии. Структурные методы и оптическая спектроскопия. –М.: Высшая школа, 1987. –367 с. 4. Вилков Л.В., Пентин Ю.А. Физические методы исследования в химии. Резонансные и электрооптические методы. -М.: Высшая школа, 1889. –288 с. 5. Бенуэлл К. Основы молекулярной спектроскопии. –М.: Мир, 1985. – 384 с. 6. Иоффе Б.В., Костиков Р.Р., Разин В.В. Физические методы определения строения органических соединений. –М.: Высшая школа,

	1984. –336 с. 7. Казицына Л.А., Куплецкая Н.Б. Применение УФ-, ИК-, ЯМР- и масс-спектроскопии в органической химии. –М.: Изд-во Моск. ун-та, 1979. – 240 с. 8. Воловенко Ю.М., Туров О.В. Ядерний магнітний резонанс. – К.: Перун, 2007, –480 с. **Допоміжна**: 1. Жарский И.М., Новиков Г.И. Физические методы исследования в неорганической химии. –М.: Высшая школа, 1988. –271 с. 2. Зенкевич И.Г., Иоффе Б.В. Интерпретация масс-спектров органических соединений. –Л.: Химия, 1986. –176 с. 3. Сергеев М.М. Спектроскопия ЯМР. –М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981. – 279 с. 4. Свердлова О.В. Электронные спектры в органической химии. –Л.: Химия, 1985. –248 с.
Обсяг курсу	**150** годин. З них **32** годин лекцій, **32** годин практичних занять та **86** годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде **Знати**: характеристики, особливості та можливості практичного використання основних фізичних методів дослідження – ЯМР, ІЧ, електронної, ЕПР і мас-спектрометрії. **Вміти**: здійснювати інтерпретацію спектрів ЯМР, ІЧ, електронної, ЕПР і мас-спектроскопії; розв’язувати типові задачі.
Ключові слова	Ядерний магнітний резонанс, інфрачервона спектрометрія, електронна спектрометрія, спектрометрія комбінаційного розсіювання, мас-спектрометрія.
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Тема 1. Загальні основи фізичних методів дослідження. Тема 2. Симетрія молекул. Тема 3. Мікрохвильовий метод дослідження обертальних спектрів молекул. Тема 4. Коливальна спектроскопія. Тема 5. Методи електронної уф-, видимої спектроскопії. Тема 6. Методи магнітної резонансної спектроскопії. Тема 7. Мас-спектроскопія.
Підсумковий контроль, форма	Письмовий іспит в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін "Аналітична хімія", "Фізика ", "Органічна хімія", достатніх для сприйняття категоріального апарату та розуміння джерел
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентації, лекції, семінари, дискусія
Необхідне обладнання	
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співідношенням: • практичні/самостійні тощо : 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів **20**

	• контрольні заміри (модулі): 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів **30** • іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів **50** Підсумкова максимальна кількість балів **100** П**олітика виставлення балів.** Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до екзамену	Класифікація та характеристика фізичних методів дослідження. Взаємодія випромінювання з речовиною. Застосування перетворення Фур'є у спектроскопії. Значення симетрії для розв'зку спектроскопічних проблем. Симетрія молекул, елементи та операції симетрії. Точкові групи симетрії. Кількісний опис симетрії на основі теорії груп. Обертальна енергія молекули як частина кінетичної енергії молекули. Обертання молекул в наближенні моделі жорсткого ротатора. Обертальні переходи у молекулах. Застосування обертальної спектроскопії. Основи методів коливальної спектроскопії. Абсорбційна коливальна спектроскопія (ІЧ-спектроскопія). Спектроскопія комбінаціного розсіювання світла. Застосування коливальної спектроскопії. Апаратура методів коливальної спектроскопії і методика експерименту. Основи теорії електронних спектрів молекул. Застосування абсорбційної елекронної спектроскопії. Емісійна електронна спектроскопія. Апаратура і методики електронної спектроскопії. Взаємодія магнітного поля з речовиною. Ядерний магнітний резонанс. Електронний парамагнітний резонанс. Мас-спектроскопія.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.